

TANTÁRGY ADATLAP és tantárgykövetelmények

Tanszék:

Tervezési és Építészeti Ismeretek Tanszék

Szak:

Építész Osztatlan

Tantárgy cím:

Műemlékvédelem III.

Tantárgykód:

PMRESNE066P

Tantárgyfelelős:

Dr. Kovács-Andor Krisztián

Szemeszter:

2

Kredit:

2

Órák száma:

Előadás: 0

Gyakorlat: 2

Labor: 0

Számonkérés módja:

f

Célkitűzés:

A tantárgy célja, hogy a hallgatók - a Műemlékvédelem I. és Műemlékvédelem II. tantárgyak elméleti alapjaira építve - egy gyakorlati építészeti tervezési feladatot oldjanak meg műemléki környezetben vagy egy műemlék épülethez kapcsolódva. A feladat kis léptékű középület tervezése, amely valamely műemlék épület/építmény felhasználásával készül annak bemutatására, illetve helyreállítására irányul. A tárgy nagy hangsúlyt fektet az építészeti koncepcióra, valamint a műemlékhez való viszonyulásra, vizsgálva az épület és környezete viszonyát. A tárgy célkitűzése továbbá az építészeti ábrázolás és modellezés technikai fejlesztése és a terv-prezentálás gyakorlása.

Rövid leírás:

A félév során megoldandó tervezési feladat egy műemléki környezetben levő vagy műemlék épülethez kapcsolódó, kis léptékű középület tervezése összetett beépítési szituációban és funkcionális kialakítással, kiadott helyszínrre. A félévet a koncepcióterv leadás osztja két szakaszra. A félév elején a hallgatók tanulmányt készítenek megvalósult építészeti példákból, amit prezentáció formájában előadnak. Az első fázisban analízis készül, nagy hangsúlyt kap a telepítés és a beépítés, vizsgálva az épület és környezete viszonyát. Ez a szakasz koncepcióterv leadással zárul, amely M=1:500 léptékű vagy részletezettségű terv beépítési helyszínrajzzal, alaprajzokkal, metszetekkel, homlokzatokkal. A második szakaszban a terv részletezésére és tovább dolgozására kerül sor. A félév tervbemutatással és prezentációval zárul, amelynek léptéke M=1:200. Az értékelésnél az építészeti modell és a rajzi anyag grafikai minősége is számít.

Követelmények a szorgalmi időszakban:

Követelmény a gyakorlatokon a kreditrendszerű TVSZ előírása szerinti részvétel. A hiányzások száma nem haladhatja meg a heti órák számának 30 %-át. A hallgatók tevékeny részvételüket a gyakorlatokon és felkészültségüket aláírásukkal igazolják az erre a célra bevezetett aláíró lapon, melyet a gyakorlatvezető iktat. A félév végén a TVSZ szerinti, aláírással igazolt részvétel feltétele a féléves feladat elfogadtatásának.

Követelmény a matematika szerinti tanulmány elkészítése és bemutatása, a félévközi koncepcióterv beadása. A koncepcióterv leadásának elmulasztása az eredeti beadást követő két héten belül megadott pótdőpontban lehetséges. Követelmény a féléves tervezés feladat leadása a szorgalmi időszak utolsó napján a tematikában meghatározott tartalommal és prezentálása a vizsgaidőszakban meghirdetett időpontokban. A tervleadás elmulasztása esetén a pótlás a vizsgaidőszak első két hetének meghirdetett pótdőpontjában lehetséges.

Pótlási lehetőségek:

A koncepcióterv leadásának elmulasztása az eredeti beadást követő két héten belül megadott pótidőpontban lehetséges.
A szorgalmi időszak utolsó napján történő tervleadás elmulasztása esetén a pótlás a vizsgaidőszak első két hetének meghirdetett pótidőpontjában lehetséges.

Konzultációs lehetőségek:

Órarendben rögzített időpontokban.

Jegyzet, tankönyv, felhasználható irodalom:

Kötelező jegyzetek:

Órai jegyzetek, segédletek, kiosztott mintapéldák

Ajánlott szakirodalom:

Könyvek:

Szabó Pál: Műemlékvédelem I. jegyzet

Szabó Pál: Műemlékvédelem II. jegyzet

Déri Attila: Öt könyv a régi építészetéről – Gyakorlati műemlékvédelem, Terc Kiadó, Bp. 2010

Déri Attila: Hatodik könyv a régi építészetéről - Gyakorlati műemlékvédelem, Terc Kiadó, Bp. 2010

Román András: 487 bekezdés és 617 kép a műemlékvédelemről, Terc Kiadó, Bp. 2004.

Szakmai folyóiratok:

Régi-Új Magyar Építőművészet, Octogon, Átrium, Metszet,

A10, El croquis, U+A, JA, Domus, Abitare, AR, A40, Atrium, Hauser, Detail, stb.

Tárgykurzusok:

Gyakorlat			
Oktatók	Nap/idő	Hely	Megjegyzés
Dr. Kovács-Andor Krisztián egyetemi docens	Hétfő 13.00 – 14.30	K-013	Minden héten

FÉLÉVES FELADAT:

A féléves feladat: a pécsi török fürdő (Memi pasa fürdője) helyreállítása és környezetének rendezése

Memi pasa fürdője Pécs öt nevezetes török kori építményei közé tartozik, amelyet töredékes állapotban állítottak helyre. A szabadon látogatható maradványok a mai Ferencesek utcája végén álló Ferences templom mellett található. A török korban a fürdő mellett valószínűleg Memi pasa dzsámija, medreszéje, valamint Szolimán aga lakóháza is itt álltak. A fürdő padlója alatt volt a fűtőrendszer, amellyel a helyiségeket és vizet melegítették. Az előcsarnokban díszes csorgókút, a falak mellett méretes ülőpadok voltak. Az előcsarnok utáni keskeny helyiségben faragott díszítésű falikút, mosdómedence, ülő- és pihenőpad volt. Az ezt követő, nagyobb teremben pihenőpadok voltak, a bejárat mellett pedig egy nyolcszögű köldök kő, amelyet masszírozásra használtak. A kupolás épületbe hatszögű nyílásokon keresztül jutott be a természetes fény. Ezek nagy része rekonstruált formában ma is látható.

Története

A törökök a korábban ott álló ferences rendi templom kolostort átépítve alakították ki a fürdőt. A műemléken álló tábla szerint a fürdőt a 16. évszázad harmadik negyedében emelték. A 17. század közepén Evlija Cselebi török világutazó és történetíró három fürdőt említett meg pécsi látogatása alkalmával: Memi pasa, Ferhád pasa és Kászim pasa fürdőjét.

Memi pasa dzsámiját a 18. században a ferences rendiek elbontották, illetve átépítették. A török fürdő viszont megmaradt egészen 1880-ig.

Az 1970-es években a fürdő romjait feltárták és bemutatathatóvá tették. Kiállítás mutatja be a magyarországi török fürdők, valamint Memi pasa fürdőjének feltárási történetét.

Jelenlegi állapot

A fürdő ma leromlott állapotban van. A romkertszerű bemutatás következményeként, a rom fedetlenül lett kialakítva, amely a falazatok pusztulását (szétfagyás, beázások, páralecsapódások, stb.) eredményezte. A romok hasznosítása lényegében funkció nélkül történt meg. Pécsen egy egymilliárd forintos török beruházás révén megújulhat három török műemlék (Idrisz Baba türbéje, Jakováli Hasszán dzsámija, Ferhád pasa dzsámija), amelyben nem szerepel a Memi pasa fürdője felújítása.

Egykoron, a feltárás után még joggal lehetett büszke Pécs városa, a török kort idéző fürdőjére. Amit igyekeztek újra korhűen megépíteni, ezzel is tisztelve a korábbi elnyomó hatalom építészeti tevékenysége előtt. Hiszen több évszázados épületmaradványról van szó. Az akkori polgárok esetleges rossz emlékeit pedig betemette az idő. Maradt helyette egy érdekes épületrész, az alapokkal, a főfalakkal.

Jelenleg azonban már áldatlan állapotok uralkodnak a műemléknél. Hiszen a lefelé vezető lépcső is régen kicsorbult, szinte balesetveszélyes. Lenn, magában a korábbi látványosságban pedig kizárólag az enyészet az úr. A kövek széthullottak, kilátszik a homok, amire egyszer a szakemberek tették az építőelemeket.

Szerencsére télen turista sem nagyon jár arra, de amint kitavasodik, talán megint lesznek látogatók, érdeklődők az utcában. Hiszen a klasszikus történelmi belvárosban éktelenkedik az egykori fürdőhely.

Amire rengeteg pénzt lehetne ráköltetni, ám egy keveset mindenképpen érdemes lenne! Talán egy-két millió forint is elég lenne ahhoz, hogy a romhalmaz egy kicsit szebbé váljék. Akkor esetleg tavasztól nem lenne megint a hajléktalanok, kéregetők tanyája a közvetlen környék.

1. TANULMÁNY:

A tervezési feladatok megkezdése előtt – különösen a téma komplexitása miatt – a helyszín és a funkció vizsgálata szükséges. Ennek megfelelően a tanulmány is két tartalmi részből áll, amelyeket 1 db 20x20 cm-es fűzött kiadvány formátumban kell beadni.

1. A pécsi török fürdő történeti vizsgálata, bemutatása (térképekkel, rajzokkal, fotókkal)
2. 3 hasonló példa épület (didaktikusan helyreállított romépület) elemzése és bemutatása megadott szempontok alapján

2. TELEPÜLÉSI KONTEXTUS: településszerkezeti összefüggések vizsgálata

- a terület városi szövetben betöltött helyzetének vizsgálata
- közlekedés vizsgálat
- közterületek vizsgálata
- zöldfelületek analízise
- épületállomány vizsgálat
- régészet, védett műemlékek, stb.
- stb.

A feladatrészt a gyakorlaton kell prezentálni.

2. AZ ÉPÜLET IDENTITÁSA: Beépítési, tömegalakítási lehetőségek vizsgálata, a romok védelmének és bemutatási lehetőségeinek vizsgálata, javaslatok esetleges kapcsolt funkciókra ezt követően

- beépítési lehetőségek bemutatása és kiértékelése
- ennek eredményeként tömegalakítási koncepció bemutatása
- a tervezett épület/épületegyüttes szellemi alapvetéseinek, viselkedésének, üzenetének, arculatának meghatározása

A feladatrészt a gyakorlaton kell prezentálni.

3. A PROGRAM: az épület funkcionális kialakítása, a beépítés és tömeg továbbfejlesztése- koncepciótervi szint elérése A funkcionális rendszer kidolgozása és bemutatása a koncepciótervi szintnek megfelelő műszaki tartalommal

4. TÖMEG, SZERKEZET, RÉSZLETEK: az épület koncepciótervből történő 200-as szintű feldolgozása

- a koncepcióterv építészeti feldolgozása különös tekintettel a szerkezeti a megoldásokra
- az épülettel kapcsolatos közterületek környezetépítészeti kialakítása
- az épület meghatározó belső tereinek terve

A feladatrészt a gyakorlaton kell prezentálni.

A részletes időbeosztásban megadott időpontokon az 4 témát a hallgatók a gyakorlatok keretében egyénileg, projektor segítségével prezentálják. Kivételt képez ez alól a 3. prezentáció, a félétvet lezáró tervbemutatás, amelyet 1 db összefoglaló tablón, nyomtatva, illetve makettal kell bemutatni.

A FÉLÉVES TERV TARTALMI KÖVETELMÉNYEI:

- koncepció, magyarázó ábrák
- helyszínrajz m=1:500
- helyszínrajz burkolatkiosztással, növényzettel m=1:200
- terepmetszetek m=1:200
- alaprajzok m=1:100
- minimum 2 db metszet m=1:100
- homlokzatok m=1:100
- utcaképbbe illesztett homlokzat m=1:200
- látványtervek (környezetbe illesztve és a belső terekről egyaránt)
- tömeg makett m=1:200

A FÉLÉVES TERV FORMAI KÖVETELMÉNYEI:

A tervet a gyakorlatvezetővel egyeztetett méretben, kasírozott tablón, grafikailag igényes kivitelben kell elkészíteni.

A GYAKORLATOK FÉLÉVES IDŐBEO SZTÁSA: 2014-2015 tavaszi szemeszter

Okt. hét	Hétfő 13.00 – 14.30, K013
1. 02.02.	Tantárgyi tematika és féléves feladat ismertetése Előadás: Oktatási épületek építészet
2. 02.09.	Helyszínbejárás Találkozó a helyszínen az óra időpontjában, a pécsi török fürdőnél a Ferencesek utcájában. (Helyszíni előadás: Hancz Erika, régész)
3. 02.16.	TANULMÁNY BEADÁSA - A pécsi török emlékek és a török fürdő történetem építészeti bemutatása - a tanulmány feladatként kiadott műemléki épületek elemzése <u>1. PREZENTÁCIÓ:</u> - a tanulmány feladatként kiadott műemléki épületek bemutatása
4. 02.23.	Előadás Pécs török kori emlékei (Előadó: Varga Szabolcs, történész)
5. 03.02.	1. konzultáció: A város és létesítendő új épület/épületegyüttes kontextusának vizsgálata. <u>Konzultáción bemutatandó munkarészek:</u> Analízisek: közlekedés, közterületek, zöldfelületek, telekstruktúra, épületállomány, stb
6. 03.09.	2. konzultáció A város és létesítendő új épület/épületegyüttes kontextusának vizsgálata. Analízisek: közlekedés, közterületek, zöldfelületek, telekstruktúra, épületállomány, stb. <u>Konzultáción bemutatandó munkarészek:</u> konceptió; telepítési és tömegformálási variációk, építészeti karakter, funkcionális alapvetések
7. 03.16.	3. konzultáció <u>Konzultáción bemutatandó munkarészek:</u> konceptió; telepítési és tömegformálási variációk, építészeti karakter, funkcionális alapvetések munkaközi tömeg makett m=1:500
8. 03.23.	4. konzultáció <u>Konzultáción bemutatandó munkarészek:</u> alaprajzok, metszetek, szerkezeti megoldások munkaközi tömeg makett m=1:500

<p>9. 03.30.</p>	<p><u>2. PREZENTÁCIÓ: Konceptióterv részletes bemutatása (projektoros prezentáció)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • analízis • koncepció • helyszínrajz m=1:500 • vezérszint alaprajz a környezettel együtt ábrázolva, m=1:200 • terepmetszetek m=1:200 • alaprajzok m=1:200 • minimum 2 db metszet m=1:200 • utcaképhe illesztett homlokzat m=1:200 • látványtervek
<p>10. 04.06.</p>	<p><i>Tavaszi szünet</i></p>
<p>11. 04.13.</p>	<p>5. konzultáció <u>Konzultáción bemutatandó munkarészek:</u> 200-as szintű építészeti tervek: alaprajzok, metszetek, homlokzatok; belsőépítészeti tervek; tervezendő közterület(ek) tervei munkaközi makett m=1:200</p>
<p>12. 04.20.</p>	<p>6. konzultáció <u>Konzultáción bemutatandó munkarészek:</u> alaprajzok, tömegformálás és homlokzatok véglegesítése szerkezeti részletek, megoldások konzultációja munkaközi makett m=1:200</p>
<p>13. 04.27.</p>	<p>7. konzultáció <u>Konzultáción bemutatandó munkarészek:</u> alaprajzok, tömegformálás és homlokzatok véglegesítése szerkezeti részletek, megoldások konzultációja munkaközi makett m=1:200</p>
<p>14. 05.04.</p>	<p>8. konzultáció <u>Konzultáción bemutatandó munkarészek:</u> szerkezeti részletek, megoldások konzultációja, terv véglegesítése munkaközi makett m=1:500</p>
<p>15. 05.11.</p>	<p><u>3. PREZENTÁCIÓ: végeláírás megszerzése (projektoros prezentáció, 1 db tabló, makett)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • helyszínrajz m=1:500 • terepmetszetek m=1:500 • alaprajzok m=1:100 • minimum 2 db metszet m=1:100 • utcaképhe illesztett homlokzat m=1:200 • látványtervek (külső és belső egyaránt) • tömeg makett m=1:200 • környezetépítészeti megoldások

<p>Érdemjegy kialakítása:</p> <p>tanulmány:..... 10 pont</p> <p>1. prezentáció:.....10 pont</p> <p>2.prezentáció: .....20 pont</p> <p>féléves terv:..... 40 pont</p>	<p>0 - 40.....elégtelen (1)</p> <p>41 - 50.....elégséges (2)</p> <p>51 - 60.....közepes (3)</p> <p>61 - 70.....jó (4)</p> <p>71 - 80.....jeles (5)</p>
<p>Követelmények a vizsgaidőszakban:</p> <p>A tantárgy felvétele az ETR-ben</p>	
<p>Pótlási lehetőségek:</p> <p>A félévközi prezentációknál minimum pont nincs. Pótlási lehetőség csak igazolt hiányzás esetén, egyedileg egyeztetett időpontban lehetséges.</p> <p>A félév végi prezentáció (15. hét) pótlása egy alkalommal a vizsgaidőszakban megadott időpontban a félévvégi védéstől számított két héten belül lehetséges. (16-17.hét)</p>	

Pécs, 2015. február 02.

Dr. Kovács-Andor Krisztián
egyetemi docens
tantárgyfelelős